

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 22. kesäkuuta 2023
(OR. en, de)

Toimielinten välinen asia:
2018/0108(COD)

10482/23
ADD 1 REV 2

CODEC 1093
CYBER 156
JAI 830
COPEN 205
ENFOPOL 292
TELECOM 195
EJUSTICE 25
MI 511
DATAPROTECT 164

ILMOITUS: I/A-KOHTA

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI eurooppalaisista esittämismääräyksistä ja eurooppalaisista säilyttämismääräyksistä sähköisten todisteiden hankkimiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä ja rikosoikeudellisten menettelyjen perusteella annettujen vapaudenmenetyksen käsittävien rangaistusten täytäntöönpanoa varten (ensimmäinen käsittely) – Säädöksen hyväksyminen = Lausumat

Saksan lausuma

1. Saksan liittohallitus hyväksyy sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevia eurooppalaisia esittämisen- ja säilyttämismääräyksiä koskevan asetuksen (jäljempänä 'asetus') lopullisen version, koska sillä luodaan erittäin tarpeellinen välineistö rikollisuuden torjunnan tehostamiseksi digitaalisin välinein.

2. Samalla liittohallitus pitää valitettavana, että johdanto-osan kappaleet eivät ole riittävän selkeitä kieltäytymisperusteiden käytön osalta. Oikeusvaltioperiaate asettaa ilmoituksen vastaanottaneelle viranomaiselle kaksi velvoitetta: sen on sekä arvioitava sille toimitetut esittämismääräykset että esitettävä 12 artiklassa tarkoitetut yksilön oikeuksia suojaavat kieltäytymisperusteet, jos asian kannalta merkitykselliset edellytykset täyttyvät. Erityisesti jos edelleen hyvin suppean perusoikeuksiin liittyvän kieltäytymisperusteen edellytykset täyttyvät, harkinnanvaraisen päätöksen tekemisen ei tulisi olla mahdollista. Johdanto-osan 62 kappaleen ja sitä seuraavien kappaleiden sanamuotoa olisi pitänyt selkeyttää.

3. Lisäksi oikeusvaltioperiaatteen näkökulmasta on olennaisen tärkeää, että oikeussuoja on käytettävissä paitsi esittämismääräyksiä vastaan ja määräyksen antavassa valtiossa myös säilyttämismääräyksiä vastaan ja täytäntöönpanovaltiossa. Liittohallitus pitää valitettavana, että 18 artiklassa säädetään nimenomaisesti ainoastaan kahdesta ensiksi mainitusta oikeussuojanäkökohdasta. Se katsoo kuitenkin, että sanamuoto mahdollistaa kattavan oikeussuojan.

4. Lopuksi katsomme, että johdanto-osan 53 kappaleessa (asuinpaikkakriteerin tulkinta) käytetty sanamuoto, joka koskee aikomusta asettautua tiettyyn jäsenvaltioon, on liian epämääräinen. Epämääräinen sanamuoto – ”ilmaissut aikomuksensa” – jättää liian paljon tulkinnanvaraa ja laajentaa siten asuinpaikkakriteerin soveltamisalaa liikaa. Käytännössä tämä voi johtaa siihen, että ilmoituksia tehdään vähemmän kuin asetuksen alkuperäisen tarkoituksen mukaan olisi aiheellista.

Kroatian lausuma

Kroatian tasavalta ilmaisee täyden tukensa eurooppalaisista esittämismääräyksistä ja eurooppalaisista säilyttämismääräyksistä sähköisten todisteiden hankkimiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä ja rikosoikeudellisten menettelyjen perusteella annettujen vapaudenmenetyksen käsittävien rangaistusten täytäntöönpanoa varten annettavan asetuksen (jäljempänä ’asetus’) hyväksymiselle.

Kroatian tasavalta on toistuvasti ilmaissut tyytymättömyytensä lainsäädäntöehdotusten kroaatinkieliseen toisintoon. Tyytymättömyys koskee kroaatinkielistä vastinetta englanninkieliselle termille ”cyber” sekä sen johdannaisia säädösehdotusten kroaatinkielisissä toisinnoissa¹. Asiasta käytiin tiiviitä neuvotteluja ja toukokuussa 2023 neuvoston pääsihteeristön kanssa saavutettiin yhteisymmärrys, jota sovellettaisiin 1. kesäkuuta 2023 alkaen kaikkiin uusiin neuvoston säädöksiin, jotka DQL vastaanottaa lingvistijuristien viimeisteltäviksi ja jotka koskevat neuvostossa hyväksyttäviä säädöksiä.

Kroatia odotti, että tämän asetuksen kroaatinkielisessä toisinnossa olisi sovellettu kyseistä yhteisymmärrystä ottaen huomioon tämän asetuksen merkitys sähköisten todisteiden hankkimista rikosoikeudellisissa menettelyissä koskevana perussäädöksenä, ja siten olisi edistytty asiaa koskevan terminologian yhdenmukaistamisessa. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että näin ei ole tapahtunut, ja tämä mahdollisuus on menetetty.

Kroatian tasavalta suhtautuu myönteisesti tähän hyväksyttävään säädökseen, jonka avulla todisteiden hankkimista koskevia yhteistyömekanismeja voidaan mukauttaa digitaaliseen aikakauteen erityisesti silloin, kun asiaankuuluvia tietoja säilytetään kolmansissa maissa.

Unkarin lausuma

Unkari on täysin sitoutunut rikollisuuden torjuntaan ja olisi tyytyväinen tehokkaaseen välineeseen, jolla edistetään rikosoikeutta ja jossa otetaan samalla huomioon perusoikeuksien suojeleminen.

Asetuksessa olevia viittauksia SEU 7 artiklaan ei kuitenkaan voida hyväksyä edes johdanto-osan kappaleessa. Viittaus SEU 7 artiklaan ei ollut osa neuvoston hyväksymää yleisnäkemyistä ja lisäys tehtiin ainoastaan Euroopan parlamentin pyynnöstä. Katsomme, että viittauksen sisällyttäminen säädökseen on haitallista uuden toimenpiteen tehokkuuden sekä sen perustana olevien keskinäisen luottamuksen ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteiden kannalta. Sen vuoksi Unkari ei voi kannattaa asetuksen hyväksymistä.

¹ Kroatian lainsäädännössä käytetty vastine on ”kibernetički”, kun taas asetuksessa käytetty termi on ”kiber-”.

Puolan lausuma

Puola on neuvottelujen alusta lähtien antanut täyden tukensa sähköistä todistusaineistoa koskevan paketin tavoitteille, jotka sisällytettiin kokonaisuudessaan neuvoston hyväksymään yleisnäkemykseen. Euroopan parlamentin aloitteesta hyväksytyt tarkistukset vaarantavat kuitenkin toteutettavien toimenpiteiden tehokkuuden täysin. Tästä syystä Puolan on ilmaistava vastustavansa sähköistä todistusaineistoa koskevan asetuksen ja direktiivin hyväksymistä.

Ehdotettu määräyksiä koskeva kieltäytymisperuste, joka perustuu SEU-sopimuksen 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin poliittisiin menettelyihin, tarkoittaa merkittävää kieltäytymisperusteiden vapauttamista, mikä haittaa jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä rikosasioissa. Tällainen menettely edellyttää, että lakia soveltavat toimijat osallistuvat sellaisten olosuhteiden arviointiin, jotka ylittävät selvästi rikosoikeudellisen menettelyn soveltamisalan ja tarkoituksen. Sellaisen mekanismin kehittäminen, jonka avulla jäsenvaltioiden viranomaiset voivat arvioida jonkin perusoikeuden mahdollista vakavaa rikkomista, loukkaa perusteettomasti perussopimuksissa vahvistettua Euroopan unionin neuvoston toimivaltaa.

Kun otetaan huomioon sähköistä todistusaineistoa koskevista eurooppalaisista esittämis- ja säilyttämismääräyksistä annetun asetuksen säännösten lopullinen neuvoteltu rakenne ja asetuksen läheinen yhteys direktiiviin, joka koskee laillisten edustajien nimittämistä todisteiden keräämiseksi, Puola vastustaa sähköistä todistusaineistoa koskevan paketin molempien säädösten hyväksymistä.

Suomen lausuma

Suomi tunnustaa rikollisuuden muuttuvan luonteen ja rajatylittävän yhteistyön kasvavan merkityksen sähköisten todisteiden hankkimiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä nopeasti ja tehokkaasti.

Neuvottelujen aikana Suomi on johdonmukaisesti korostanut tarvetta löytää oikea tasapaino tehokkaan lainvalvonnan ja rikostutkinnan sekä perusoikeuksien suojelun välillä. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna ilmoitusmekanismi ja sen soveltamisala sekä kieltäytymisperusteet ovat erityisen tärkeitä. Vaikka teksti on parantunut neuvottelujen aikana, katsomme mekanismin olevan edelleen riittämätön. Näkemyksemme mukaan myös täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten olisi tehtävä oikeudellinen arviointi kaikkein arkaluonteisimpia tietoja koskevien esittämismääräysten osalta.

Lisäksi Suomi pitää valitettavana, että kieltäytymisperusteisiin ei sisälly perustetta, jonka nojalla toimeenpanoviranomainen voisi kieltäytyä luovuttamasta esittämismääräyksessä vaadittuja liikenne- ja sisältötietoja tapauksissa, joissa tällaisen toimenpiteen käyttö on toimeenpanovaltion lainsäädännön mukaan rajoitettu koskemaan tiettyjä rikoksia tai rikoksia, joiden rangaistukselle on säädetty vähimmäiskynnys.
